

Een staatshoofd in Klapstoel? In dat geval zou een andere titel zich opdringen, meer iets in de trant van Praatpaleis of Troonrede. Hoewel iedere zichzelf respecterende Congolees wel eens droomt van het presidentschap, mag Banyingela Kasonga zich met recht en rede kandidaat-president noemen. Of het volk deze priester ook zal verkiezen? Dat weten we na de verkiezingen van 30 juli.

Lieve Wouters

‘Voor u zit de volgende president van Congo’

BANYINGELA KASONGA

CONGO wil stemmen. Affiches met deze slogan vestigden een jaar lang in zowat alle parochies te lande de aandacht op onze voormalige kolonie. Sinds de opmars van Laurent-Désiré Kabila in 1996 tegen de politieke dinosaur Mobutu, kende het land de ene oorlog na de andere. Rwanda en Uganda sponsorden verscheidene rebelengroepen in de hoop voet aan de grond te krijgen in Oost-Congo. In afwachting gingen ze alvast met de bodemrijkdommen aan de haal.

Na vredesonderhandelingen stapten de leiders van de vier grootste rebellen groepen in 2003 in de regering als vice-presidenten, de belangrijkste stap in het overgangsproces dat naar democratische verkiezingen moest leiden, maar tegelijk ook de meest controversiële. Hun legeruniform geruild voor een maatpak, hadden deze mannen nog wel steeds bloed aan de handen. Algauw werd duidelijk dat geen van hen warm liep voor de democratie. De verkiezingscommissie onder leiding van priester Apolinaire Malumalu kreeg dan ook veel stokken in de wielen.

Zo moest de stembusgang, tot ergernis van de bevolking, meermaals worden uitgesteld. December 2005, eindelijk de eerste ronde met een referendum over de grondwet. En straks op 30 juli, als kroon op het werk, volgen de presidentsverkiezingen. Bij vele Congolese intellectuelen heerst echter pessimisme. Geen van de vijf grote kandidaten (de huidige president en vier vice-presidenten) willen ze hun stem toevertrouwen. Verder zijn er nog niet minder dan 28 andere kandidaten. Veelal illustere onbekenden. Zoals Banyingela Kasonga (47), tot priester gewijd in 1985 en sinds 2000 student in ons land. Eeuwig oppositieleider Etienne Tshisekedi (UDPS) besloot niet mee te dingen in de verkiezingen.

– Een priester die deelneemt aan presidentsverkiezingen?

Waarom niet? Mocht ik verkozen worden, dan ben ik niet van plan het land in mijn hoedanig-

heid van priester te leiden. Ik ben gewoon een Congolese burger zoals andere. Wel moet ik natuurlijk mijn pastorale taken stopzetten. Dat heb ik trouwens al gedaan. Een jaar lang werkte ik hier in België in een parochie in Terhulpen. Een interessante ervaring overigens, al weerspiegelde de situatie in die bloeiende kerkgemeenschap niet echt de realiteit van de Belgische Kerk die geconfronteerd wordt met een afkalvend aantal kerkgangers.

Als president zou ik willen werken aan de promotie van de menselijke waarden. Die zijn in mijn geval christelijk geïnspireerd, maar ze zijn tegelijk universeel en humanistisch. Mijn kandidatuur

voor de presidentsverkiezingen is mijn manier om de menswording van God in Christus te beleven.

– Dat is ook het onderwerp van uw doctoraat bij promotor Terrance Merrigan, dat u in september verdedigt. Kunt u het nader toelichten?

In mijn doctoraat vergelijk ik het standpunt van de liberale theoloog Maurice Wiles met de traditionele leer over de menswording. Wiles legt er de nadruk op dat deze doctrine niet gaat over de manier waarop Christus ter wereld is gekomen, en dat we ons dus niet moeten afvragen of Maria nu werkelijk maagd was of niet en hoe de Heilige Geest haar dan wel

zou kunnen bevrucht hebben. Wel gaat het hier om het feit dat Jezus een historische figuur was. Het gaat over de ontdekking met Pasen dat God in deze mens zichtbaar en voelbaar onder ons was. Hierin schuilt de belangrijkste boodschap van het christendom: dat het niet alleen draait om het heil van de mens in het hiernamaals, maar reeds in het leven hier en nu op aarde. Jezus neemt de mensheid ernstig en het is dan ook een uitdaging voor ons om het respect voor de mensenrechten te bevorderen.

– Uw partij heet Alliance des Paysans et Ecologistes (Alliantie van Boeren en Milieuactivisten). Komt u uit een landbouwersgezin?

We zijn afkomstig van West-Kasaï. Mijn vader is verpleger. De laatste twintig jaar wordt hij louter in natura betaald. Mijn moeder trekt van dorp tot dorp om vis, zout of olie te verkopen. Zo knopen ze de eindjes aan elkaar. Het is een heel arme regio.

Weet je, toen mijn moeder enkele tientallen jaren geleden complicaties had bij de bevalling van één van mijn broers of zussen, moest ze per fiets naar de dichtstbijzijnde gezondheidspost worden gebracht. Onderweg bezweek een andere zwangere vrouw. Vandaag zijn er zelfs geen wegen meer.

Ik stam dus niet uit een landbouwersgezin, maar als ik opkom voor de boeren, dan doe ik dat om de situatie van alle dorpelingen te verbeteren. Een belangrijk strijdpunt voor mij is de verbetering van de wegen en gezondheidsinfrastructuur.

Echt politiek bewust werd ik toen ik als kersverse schooldirecteur voor het eerst de lonen van de leerkrachten moest uitkeren: 2 dollar. Voor een maand, hé! Tegelijk verscheen in de kranten het nieuws dat onze ministers 50.000 dollar uitbetaald kregen. Dat was in de laatste jaren van Mobutu. Samen met enkele priesters besloten we het politieke bewustzijn bij

de gewone mensen te vergroten. We riepen de mensen op zich te verzetten tegen de muntonvervalsing die op dat moment gaande was. Mede door ons werk was er in Kasaï een tijdlang een andere munteenheid dan in de rest van het toenmalige Zaïre.

De huidige president en zijn vier vice-presidenten horen achter tralies in plaats van op verkiezingslijsten

– Zou het niet strategisch interessanter zijn om één van de 32 andere kandidaten te ondersteunen in plaats van zelf een gooi naar het presidentschap te doen? In uw eentje maakt u immers weinig kans verkozen te worden.

De huidige president, Joseph Kabila, en zijn vice-presidenten zouden achter de tralies moeten zitten in plaats van aan de verkiezingen mee te doen. Stuk voor stuk

hebben ze misdaden tegen de menselijkheid op hun geweten. Bovendien hebben ze bewezen niet in staat te zijn het land te besturen. De laatste jaren gingen we er alleen maar op achteruit. Ik ben verontwaardigd over het feit dat België Kabila steunt. Sommigen beweren dat hij voor de stabiliteit van Congo de beste keuze is. Als het gaat om de stabiliteit, dan is een goed leger de enige garantie. En daar moesten de Verenigde Naties voor zorgen, maar het is niet gelukt.

De andere kandidaten? Een aantal is door Kabila zelf betaald om mee te dingen. Ze moeten verwarren zaaien en bij de tweede ronde, wanneer ze zelf uit de running zijn, hun aanhangers naar hem doorverwijzen. Daar bedank ik voor. Als ik meende dat ik geen kans zou maken verkozen te worden, zou ik niet meedoen. De campagne moet nog beginnen. Onderschat de mondelinge traditie van ons volk niet. De beste reclame gebeurt van mond tot mond. Ik veroordeel het pessimisme en de gelatenheid van vele Congolese intellectuelen. Daar kom je nergens mee. We moeten ons lot in eigen handen nemen. En de internationale gemeenschap moet erop toezien dat verliezende kandidaten niet weer de wapens opnemen.

© Hugo Maris